

Kultuuriministri määruse „Muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonna partnerorganisatsioonide toetamise tingimused ja kord“ eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus ja eesmärk

Määrus kehtestatakse riigieelarve seaduse § 53¹ lõike 1 alusel.

Kultuuriministri määruse eelnõu (edaspidi *eelnõu*) reguleerib toetuste jagamise korda muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonna partnerorganisatsioonidele.

Toetuse andmise eesmärk on kaasata muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonna partnerorganisatsioonide kultuuripoliitika kujundamisse ja tegevuste elluviimisesse, arendada ja suurendada partnerorganisatsioonide vabatahtlike liikmete võrgustikku ja organisatsioonilist suutlikkust, tõsta traditsiooniliste ja innovaatiliste tegevuste kvaliteeti, suurendada organisatsioonide rahvusvahelist, valdkondadevahelist ja -ülest võimekust, edendada koostööd ning tõsta valdkonna töötajate professionaalsust.

Toetuse andmise tulemusena paranevad muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonna arengu võimalused, mõju ühiskonnas ning riigisisene ja rahvusvaheline koostöö.

Kultuuriministeerium eraldab partnerorganisatsioonide võimekust suurendavaid toetusi selleks, et koostöös partnerorganisatsioonidega saavutada kultuuripoliitika põhialustes ja oma arengukavas püstitatud strateegilised eesmärgid. Toetus võimaldab partnerorganisatsioonidele kokkulepitud perioodiks teatavat finantsilist stabiilsust ning võimalust keskenduda oma põhitegevuste elluviimisele. Toetus suurendab valdkonnas tegutsevate partnerorganisatsioonide tegevusvõimekust ja aitab neil seeläbi panustada pikemaajaliselt valdkonna arengusse ja rahastaja strateegiliste eesmärkide saavutamisse.

Toetuse andmise tingimusi on rakendatud aasta ja need ei ole välja töötatud eelnõu raames, vaid on olnud varem kehtestatud kultuuriministri käskkirjaga. Eelnõuga kehtestatakse esimest korda toetuse andmise tingimused terviktekstina kultuuriministri määrusega. Toetuse andmise tingimused, sihtrühm ja toetatavad tegevused ei muutu.

Eelnõu ja seletuskirja koostasid Kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste osakonna muinsuskaitse nõunik Liina Jänes (e-post liina.janes@kul.ee, telefon 6282381), muuseumi nõunik Marju Reismaa (e-post marju.reismaa@kul.ee, telefon 6282335), raamatukogu nõunik Ülle Talihärm (ulle.taliharm@kul.ee, telefon 6282244) ja Kultuuriministeeriumi õigus- ja varahaldusosakonna õigusnõunik Kadri Kilvet (e-post kadri.kilvet@kul.ee, telefon 628 2224), kes tegi ka eelnõu juriidilise ekspertiisi.

Eelnõu ei ole seotud ühegi praegu menetluses oleva eelnõu, Euroopa Liidu õiguse rakendamise ega Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb 8 peatükist ja 23 paragrahvist.

1. peatükk

Üldsätted

Paragrahviga 1 kehtestatakse eelnõu reguleerimisala.

Lõike 1 kohaselt kehtestatakse eelnõuga taotlusvoorst „Muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonna partnerorganisatsioonide tegevustoetus“ vahendite saamise ning vahendite kasutamise tingimused ja kord.

Lõike 2 kohaselt tuleb määrusega reguleerimata küsimustele kohaldada haldusmenetluse seaduse sätteid kooskõlas eelnõus sätestatud korra ja erisustega.

Lõike 3 kohaselt on toetuse andja Kultuuriministeerium. Kultuuriministeerium vastutab taotlusvooru väljakuulutamise ja koordineerimise eest ehk teavitab taotlejaid ja avalikkust toetuse saamise võimalusest, menetleb taotlust ja otsustab, kas taotlus rahuldada või mitte jne. Toetuse andja täpsem õiguste ja kohustuste loend on toodud seletuskirja § 22 ja § 23 sisukirjelduse juures.

Paragrahviga 2 kehtestatakse toetuse andmise eesmärk ja tulemus.

Lõike 1 kohaselt on toetuse andmise eesmärk kaasata muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonda tervikuna hõlmavaid partnerorganisatsioone kultuuripoliitika kujundamisse ja tegevuste elluviimisesse, arendada ja suurendada partnerorganisatsioonide vabatahtlike liikmete võrgustikku ja organisatsioonilist suutlikkust, tõsta traditsiooniliste ja innovaatiliste tegevuste kvaliteeti, suurendada organisatsioonide rahvusvahelist, valdkondadevahelist ja -ülest võimekust, edendada koostööd ning tõsta valdkonna töötajate professionaalsust.

Luuakse soodsad tingimused muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkondadele, et tagada järjepidev võimalus ühendada ning kaasata aktiivseid valdkonna liikmeid ja asutusi vabatahtlikku ühistegevusse kultuuri arendamisel ja selle kättesaadavuse parandamisel.

Lõikes 2 kirjeldatakse toetuse andmise ja kasutamise oodatavaid tulemusi.

Toetatavate tegevuste tulemusena peaks paranema muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonna arengu võimalused, mõju ühiskonnas ning riigisisene ja rahvusvaheline koostöö.

Toetuse tulemusel aidatakse kaasa valdkondade erialaste pädevuste säilimisele, arenemisele ja väärtustamisele. Toetusega avardub valdkonna sisene, valdkondade vaheline ja regionaalne laiapõhjaline kaasatus ühistegevustesse. Toetus aitab kaasa välissuhete loomisele: rahvusvahelistesse võrgustikesse kuulumisele ja ühisprojektide algatamisele, koolituste, seminaride ja teiste ürituste kaudu osutub võimalikuks parimate praktikate rahvusvaheline levitamine ja juurutamine.

Paragrahviga 3 kehtestatakse toetatavad tegevused.

Lõike 1 kohaselt toetatakse toetuse andmise eesmärgi ja tulemuse saavutamisele suunatud tegevusi, milleks on valdkonna ja töötajate kutsehariduse või erialase pädevuse arendamine ning valdkonna vabatahtlike või töötajate ühendamine valdkonnas tervikuna või valdkondadevaheliselt, üle-Eestiliselt ja rahvusvahelistelt. Samuti toetatakse koostöö edendamist asutuste ja organisatsioonidega, ühistegevusi ja kaasamist, avaliku arvamuse kujundamist valdkonnas ja valdkonda tutvustavata ürituste korraldamist ning erialaste väljaannete avaldamist.

Lõike 2 kohaselt ei tohi toetatavad tegevused olla tehtud enne taotluse esitamist. Oluline on, et toetatavad tegevused ei ole enne taotluse esitamist lõpetatud või täielikult ellu viidud. Nõude kohaselt ei toetata tegevust, mis on ellu viidud enne toetuse taotluse esitamist ehk kui kõik toetatavad tegevused on juba ellu viidud, olenemata sellest, kas kulud on tasutud, on tõendatud taotleja võimekus viia tegevus ellu omavahendite arvel, mistõttu puudub vajadus toetuseks. Sõna „tegevus“ on mitmuses. Seega nõue ei ole täidetud, kui kõik tegevused on ellu

viidud. Näiteks kui toetatakse sündmuse läbiviimist, siis nõue ei ole täidetud, kui sündmus on toimunud enne taotluse esitamist. Kui kontrollimisel selgub, et taotluse rahuldamise otsus on tehtud enne taotluse esitamist elluviidud tegevustele, tehakse toetuse tagasinõudmise otsus ning nõutakse väljamakstud toetus tagasi.

Lõike 3 kohaselt toetatakse igast taotlusvoorst vähemalt ühte muuseumi, raamatukogu ja muinsuskaitse valdkonna parterorganisatsiooni. Nõuet rakendatakse tingimusel, et partnerorganisatsioon vastab eelnõus sätestatud tingimustele.

2. peatükk

Nõuded taotlejale ja taotlusele ning toetuse taotlemine

Paragrahvi 4 kehtestatakse nõuded taotlejale.

Lõikes 1 kehtestatakse subjektide ring, kellele toetus on suunatud. Taotlejaks saab olla Eestis registreeritud eraõiguslik juriidiline isik, kelle põhikirjajärgne tegevusala on muinsuskaitse, muuseumide või raamatukogude valdkonna arendamine ja töötajate kutsehariduse või erialaste pädevuste arendamine, valdkonna vabatahtlike või töötajate ühendamine valdkonnas tervikuna või valdkondadevaheliselt, üle-Eestiliselt või rahvusvaheliselt, kaasamine ning koostöö edendamine asutuste ja organisatsioonidega ning valdkonda tutvustavate ürituste korraldamine. Nõue on täidetud, kui taotleja põhikirjajärgseks tegevusalaks on kõik nimetatud tegevused.

Lõikes 2 kehtestatakse täpsustavad nõuded taotlejale. Nimetatud nõuete alusel tuvastatakse, kas taotlejal on olemas tegevuste elluviimiseks vajalik suutlikkus, sealhulgas suutlikkus tasuda omafinantseering ja mitteabikõlblikud kulud.

Punktis 1 sätestatakse, et taotleja peab olema tegutsenud eelnõu § 4 lõikes 1 nimetatud põhikirjajärgsel tegevusalal vähemalt kolm viimast aastat enne taotluse esitamist.

Punktis 2 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla ajatamata maksu- või maksevõlga riigile. Kui taotlejal on maksu- ja maksevõlad, mis ei ole ajatatud, ei ole nimetatud nõue täidetud. Maksu- ja maksevõla puudumisega arvestamise eesmärk on toetada taotlejat, kellel ei ole riigi ees rahalist võlga.

Punkti 3 kohaselt kontrollitakse, et taotleja suhtes ei ole välja kuulutatud pankrotti, ta ei ole likvideerimisel ega sundlõpetamisel. Juhul kui selgub vastupidine, eeldatakse, et puudub tegevuste elluviimiseks vajalik finantssuutlikkus, samuti vajalik haldus- ja toimumissuutlikkus. Teavet pankroti, likvideerimise ja sundlõpetamise menetluse kohta saab äriregistrist, samuti väljaandest Ametlikud Teadaanded.

Punktis 4 sätestatakse, et toetust ei anta, kui taotlejale on tehtud tagasinõudmise otsus mõne varasema toetuse raames ja tagasinõudmise otsuse kohaselt on tagasimaksmisele kuuluv toetus tagasi maksmata. Silmas peetakse sellist olukorda, kus toetuse tagasimaksmiseks ette nähtud tähtaeg on möödunud, sealhulgas ajatamisgraafiku alusel, kuid toetust ei ole ette nähtud mahus tähtaja jooksul tagasi makstud. Nõude mõte ei ole kohustada tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi maksta enne tagasimakse tähtaega, vaid sellega ajendatakse tagasimaksmisele kuuluvat toetust maksta tagasi tähtajaks.

Punktis 5 sätestatakse, et taotlejal peab olema omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude tasumise suutlikkus, mida hinnataksegi laiemalt käesoleva paragrahvi lõikes 2 toodud nõuete kohaselt. Finantssuutlikkuse hindamiseks kehtestatud näitajad on objektiivselt kontrollitavad. Kui objektiivsed näitajad on täidetud, on omafinantseeringu ja mitteabikõlblike kulude

tasumise suutlikkus olemas ning eeldatakse, et taotleja/toetuse saaja on võimeline tegevusi ellu viima.

Punktis 6 sätestatakse, et taotlejal ei tohi olla äriregistrile majandusaasta aruande esitamise võlga, kui tegemist on äriühinguga.

Punktis 7 sätestatakse, et taotleja liikmeskond ei tohi koosneda üksnes juriidilistest isikutest. Liikmeskond võib koosneda füüsilistest isikutest või füüsilistest ja juriidilistest isikutest, kuid ei tohi koosneda ainult juriidilistest isikutest.

Punkti 8 kohaselt ei tohi taotlejal olla ka muid täitmata kohustusi toetuse andja ees.

Paragrahv 5 kehtestab üksikasjalikud nõuded taotlusele.

Lõigetes 1 ja 2 sätestatakse, et taotlusest peab olema välja loetav, et toetatavate tegevuste elluviimine vastab eelnõu §-s 9 sätestatud tingimustele. Taotluses peab olema märgitud taotletava toetuse summa ja selle protsentuaalne osakaal abikõlblikest kuludest ning see peab jääma eelnõu §-s 10 lubatu piiresse.

Lõikes 3 sätestatakse, milliseid andmeid ja dokumente peab taotlus sisaldama.

Punktis 1 toodud taotleja suuruse all on mõeldud, et taotleja peab taotluses märkima, kas tegemist on väikese ja keskmise suurusega ettevõtjaga või suurettevõtjaga. Suurettevõtjateks kvalifitseeruvad ka kõik need taotlejad, kus 25 % või enam selle kapitalist või hääleõigustest on otseselt või kaudselt ühe või mitme avalik-õigusliku asutuse ainu- või ühiskontrolli all. Ettevõtja on majandustegevusega tegelev mis tahes üksus, olenemata selle õiguslikust vormist.

Lõike 4 kohaselt peab taotluses olema esitatud teave selle kohta, kui taotleja on taotlenud samadele tegevustele toetust samal ajal mitmest meetmest või muudest riigieelarvelistest, Euroopa Liidu või välisabi vahenditest.

Paragrahviga 6 sätestatakse taotlusvooru avamise regulatsioon.

Lõike 1 kohaselt kinnitab taotlusvooru eelarve kultuuriminister Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve käskkirjaga. Toetuse taotlemine toimub vooruliselt.

Lõike 2 kohaselt teavitab toetuse andja taotlusvooru avamisest, taotluste esitamise tähtajast ja taotlusvooru eelarvest oma veebilehel vähemalt 14 kalendripäeva enne taotlusvooru avamise päeva.

Paragrahviga 7 sätestatakse taotluse esitamise regulatsioon.

Lõigetes 1-3 sätestatakse, et taotlus tuleb esitada § 6 lõike 2 kohaselt teatatud tähtaja jooksul. Kõiki ühte taotlusvooru esitatud taotlusi menetletakse samal ajal.

Tähtajaks esitatud taotlus peab olema esitatud ettenähtud viisil ja vormil koos nõutud dokumentidega. Taotlemine toimub Kultuuriministeeriumi toetuste taotlemise e-keskkonna kaudu.

Kui taotluse esitamisel esineb e-keskkonnas tehniline viga ja selle tõttu ei ole võimalik taotlust tähtpäevaks esitada, loetakse taotlus siiski tähtpäevaks esitatuks, kui see on toetuse andjale saadetud tehnilise vea likvideerimise järgsel tööpäeval.

3. peatükk

Kulude abikõlblikkus ja toetuse määr

Paragrahviga 8 kehtestatakse kulude abikõlblikkuse reeglid.

Lõike 1 kohaselt on kulu abikõlblik, kui ta on tegevuste elluviimiseks vajalik ja põhjendatud, tekib abikõlblikkuse perioodil, on tasutud toetuse saaja arvelduskontolt, on tõendatud algdokumentidega, on tehtud järgides riigihangete seaduse põhimõtteid, on selgelt kirjendatud raamatupidamises ning on kooskõlas teiste riigisiseste õigusaktidega. Tegemist on kulu abikõlblikuks lugemise üldpõhimõtetega.

Kulu peab olema tekkinud abikõlblikkuse perioodil, kuid ei pea olema tasutud abikõlblikkuse perioodil. Majandustehinguid (näiteks kaupade ja teenuste saamine) tuleb kajastada abikõlblikkuse perioodil sõltumata sellest, millal toimub arveldamine.

Kuna eelnõu ei sisalda kõiki muude õigusaktidega reguleeritud kulu abikõlblikkuse tingimusi, siis on oluline rõhutada, et toetuse kasutamisel tuleb arvestada ka teiste riigisiseste toetusi reguleerivate õigusaktidega. Riigisisese õiguse kooskõlas olemise tingimus seisneb näiteks selles, et toetuse saaja peab järgima maksuseadustest ja riigihangete seadusest tulenevaid piiranguid.

Lõikes 2 kirjeldatakse, milliste tunnuste esinemisel loetakse kulu põhjendatuks. Kulu on põhjendatud, kui kulu on sobiv, vajalik ja tõhus ette nähtud eesmärkide ja tulemuste saavutamiseks ning tekib toetatavate tegevuste käigus. See avaldub läbi põhjendatuse nõude ehk peab olema tuvastatav põhjuslik seos, millest saab järeldada, et nimetatud kulu on tekkinud asjakohaste toetatavate tegevuste käigus.

Lõikega 3 kehtestatakse mitteabikõlblike kulude loend.

Paragrahviga 9 kehtestatakse toetatavate tegevuste abikõlblikkuse periood.

Lõike 1 kohaselt on abikõlblikkuse periood ajavahemik, millal tegevused algavad ja lõpevad ning tegevuste teostamiseks vajalikud kulud tekivad. Kui taotleja alustab tegevuste elluviimist enne, kui toetuse andja on teinud taotluse kohta otsuse, peab ta arvestama riskiga, et toetuse andja jätab taotluse rahuldamata ja taotleja peab tegevuste elluviimisega seotud ja juba tehtud kulud täies mahus ise hüvitama.

Tegevuste abikõlblikkuse periood ei saa alata varem kui taotlusvooru toimumise kalendriaasta 1. jaanuarist ning see ei või olla pikem kui taotlusvooru toimumise kalendriaasta 31. detsember.

Lõike 2 kohaselt on ette nähtud võimalus abikõlblikkuse perioodi pikendada. Toetuse saaja saab tegevuste elluviimise käigus taotleda abikõlblikkuse perioodi pikendamist tingimusel, et tegevuste elluviimisel on ilmnunud toetuse saajast sõltumatud, erakordsed ja/või ettenägematud asjaolud. Perioodi muutmise algatab reeglina toetuse saaja, esitades selleks abikõlblikkuse perioodi jooksul vastavasisulise avalduse, milles on muuhulgas välja toodud ka perioodi muutmise põhjendused. Abikõlblikkuse perioodi võib muuta kuni abikõlblikkuse perioodi lõpuni, kuid mitte tagantjärele pärast tegevuste lõppemist.

Lõigetega 3–5 kehtestatakse abikõlblikkuse perioodi pikendamise taotluse esitamise, rahuldamise või mitterahuldamise täpsustatud kord.

Lõike 6 kohaselt loeb toetuse andja tegevused lõppenuks pärast aruande kinnitamist. Toetuse saajat teavitatakse sellest e-keskkonna kaudu.

Paragrahviga 10 kehtestatakse toetuse osakaal.

Taotletava toetuse maksimaalne osakaal sõltub tegevuste sisust. Omafinantseeringu- või kaasfinantseeringu määr kehtestatakse, kuna see aitab taotletavat tegevust muuta taotleja jaoks n-ö enda omaks, tagab motivatsiooni, ning seega ollakse hoolikam ka tegevuste elluviimisel.

Lõike 1 kohaselt on toetuse maksimaalne osakaal 80% taotluses toodud tegevuste abikõlblikest kuludest. Tegevused võivad sisaldada ka mitteabikõlblikke kulusid, kuid neid toetusest ei kaeta ning oma- või kaasfinantseeringu osakaalu arvutamisel arvesse ei võeta.

Lõike 2 kohaselt peab toetuse saaja oma- või kaasfinantseeringu ulatus olema vähemalt 20%. Oma- või kaasfinantseering peab katma abikõlblikest kuludest osa, mida toetusest ei hüvitata. Oma- või kaasfinantseeringusse panustamine tähendab seda, et see osa toetuse saaja abikõlblikest kuludest, mida toetuse andja toetusest ei kompenseeri, jääb toetuse saaja enda ja tema liikmete või koostööpartnerite kanda. Oma- või kaasfinantseeringu peab tagama toetuse saaja ise või kolmas isik või koostööpartner.

4. peatükk

Taotluse menetlemine

Paragrahviga 11 kehtestatakse taotluse menetlemise kord.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetuse andja menetleb taotlust kuni 90 tööpäeva taotlusvooru sulgemisest arvates. Haldusmenetluse seaduse § 41 järgi tuleb haldusorganil juhul, kui tal ei ole võimalik haldusakti anda või toimingut sooritada ettenähtud aja jooksul, teha viivitusest teatavaks tõenäoline aeg ning näidata tähtajast mittekinnipidamise põhjus.

Lõike 2 kohaselt jäetakse taotlus läbi vaatamata, kui seda ei ole tähtajaks esitatud.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse andja taotluse esitamise tähtaja ennistada. Tähtaega võib ennistada toetuse andja omal initsiatiivil või taotleja taotlusel. Mõlemal juhul peab ennistamiseks olema mõjuv põhjus.

Lõigete 4 ja 5 kohaselt võib toetuse andja juhul, kui taotluse läbi vaatamise käigus selgub, et taotlus ei ole piisavalt selge ja/või selles esinevad puudused, küsida taotlejalt selgitusi ja lisadokumente taotluses esitatud andmete kohta või nõuda taotluse täiendamist või muutmist. Taotlejale edastatakse e-keskkonna kaudu vastavasisuline teade, milles on kirjeldatud asjaolud, mis vajavad täiendavat selgitamist, täiendamist või lisateavet, ning märgitud tähtaeg puuduste kõrvaldamiseks. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda taotlejale kuni viis tööpäeva. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Toetuse andja jätab taotluse läbi vaatamata ja sisuliselt hindamata, kui taotleja ei ole eelnõu § 11 lõikes 5 sätestatud tähtaja jooksul puudusi kõrvaldanud või kui puuduste kõrvaldamise raames esitatud lisateave ei anna ikkagi alust lugeda nõuet täidetuks. Teave taotluse läbi vaatamata jätmise kohta edastatakse taotlejale e-keskkonna kaudu kümne tööpäeva jooksul puuduste kõrvaldamise tähtaja saabumisest arvates.

Lõike 6 kohaselt on toetuse andjal õigus teha taotlejale ettepanek muuta tegevuste eelarvet ja tegevusi nii, et tegevuste eesmärgid ei muutu. Toetuse andja kasutab nimetatud õigust näiteks sellisel juhul, kui tegevuste eelarve ei ole kooskõlas oma- või kaasfinantseeringu nõuetega ning annab tähtaja puuduste kõrvaldamiseks.

Lõike 7 kohaselt saab toetuse andja tunnistada taotleja ja taotluse nõuetele vastavaks ainult juhul, kui on täidetud kõik eelnõu §-des 4 ja 5 sätestatud nõuded. Juhul kui taotleja ja/või taotluse vastavuskontrolli tulemusena ilmneb puudus, mida ei ole võimalik kõrvalda või seda ei kõrvaldata, tunnistab toetuse andja taotleja ja/või taotluse nõuetele mittevastavaks ning teeb taotluse rahuldumata jätmise otsuse seda sisuliselt hindamata.

Paragrahvis 12 reguleeritakse nõuetele vastavaks tunnistatud taotluste sisulist hindamist.

Lõike 1 kohaselt hindab taotluseid kultuuriministri moodustatud hindamiskomisjon. Hindamiskomisjoni kuuluvad valdkonnaspetsialistid ja Kultuuriministeeriumi kultuuriväärtuste osakonna muinsuskaitse, muuseumi ja raamatukogu valdkonna nõunikud ja peaspetsialist.

Lõike 2 kohaselt avalikustab toetuse andja hindamiskomisjoni koosseisu 14 kalendripäeva enne taotlusvooru avamist.

Lõikega 3 kehtestatakse kriteeriumid, mille alusel taotluseid hinnatakse. Kriteeriumite selge lahtimõtestamine, sealhulgas asjaolude kirjeldus, on oluline selleks, et taotlejale oleks arusaadav, milliseid tegevusi valimisel eelistatakse ja mida sealjuures hinnatakse. Samuti on läbipaistvad ja selgelt kirjeldatud kriteeriumid taotlejale abiks taotluse koostamisel ning tegevuste ja tulemuste kirjeldamisel. Ühtlasi on selgelt kirjutatud asjaolud juhendiks taotluste hindajatele ja otsuse tegijatele.

Hinnatakse taotleja arengukava eesmärkide ja viimase kolme aasta tegevuste vastavust toetuse eesmärgile. Mõju võrgustikule ning seniseid kogemusi ning suutlikkust tegevusi ellu viia. Hinnatakse viimase kolme aasta ürituste ja tegevuste, kohalikes ja rahvusvahelistes koostööprojektides osalemist, liikmete välismaal esitletud ettekannete taset, sealhulgas läbimõeldust, sisulist põhjendatust ning uuenduslikkust.

Hinnatakse taotleja tegutsemist avalikes huvides ja tema võimekust täita tegevustoetuse saaja funktsioone: kas ja kui suurt liikmeskonda või võrgustikku ta kaasab, esindab ja juhib. Kas ta on valdkonna arendamisel aktiivne ja soodustab oma liikmete aktiivsust.

Hinnatakse toetuse kasutusaastal taotleja kavandatavate tegevuste seotust toetuse andja kavandatud tegevustega ja kultuuripoliitika põhialustega ning taotleja võimekust olla neis toodud eesmärkide elluviimisel avalikule sektorile tugev partner. Hinnatakse, kuidas taotleja tegevus on suunatud mingi valdkondliku probleemi lahendamisele ja valdkonnas seatud riiklike eesmärkide saavutamisele.

Toetuse kasutusaastal taotleja kavandatavate tegevuste kvaliteedi hindamisel hinnatakse tegevuste ja ürituste läbiviijate taset ning kogemust, tegevuste ja ürituste kavade läbimõeldust, põhjalikkust, uuenduslikkust ning põhjendatust. Hinnatakse kohalike ja rahvusvaheliste koostööprojektide ja -partnerite arvu ning asjakohasust ja põhjendatust. Hinnatakse ka taotleja liikmete kavandatavat osalemist rahvusvahelistel üritustel ettekannetega, nende sisulist põhjendatust rahvusvahelistumisele kaasaitamisel.

Toetuse kasutusaastal taotleja kavandatavate tegevuste eelarve hindamisel hinnatakse eelarve realistlikkust, kuluartiklite põhjendatust ning kaasfinantseeringu ja omafinantseeringu määra kogu eelarvest.

Lõike 4 kohaselt kaasatakse hindamisse vajadusel hääleõiguseta eksperte. Ekspert lähtub hinnangute andmisel kehtestatud kriteeriumitest. Taotlust hinnanud eksperdi andmeid taotlejale ja toetuse saajale ei avalikustata.

Lõike 5 kohaselt peavad hindamiskomisjoni liikmed ja eksperdid kooskõlas korrupsioonivastase seaduse ja haldusmenetluse seadusega kinnitama oma erapooletust ja sõltumatust. Erapooletuse nõue rakendub kõikidele hindajatele. Seotuse olemasolul tuleb hindajal end taandada haldusmenetluse seaduse § 10 korras. Taandamise korral tehakse vastav märge hindamiskomisjoni protokollis. Erapooletuse ja sõltumatuse kinnitamine hinnatavatest taotlustest ei tähenda tingimata kirjalikku kinnitamist.

Lõikega 6 nähakse ette, kellele teeb hindamiskomisjon ettepaneku otsuse tegemiseks.

Paragrahvis 13 nähakse ette taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise tingimused ja kord ning üldised alused.

Lõikes 1 sätestatakse, kes teeb taotluse rahuldamise ja rahuldamata jätmise otsuse.

Lõike 2 kohaselt rahuldatakse taotlus juhul, kui taotleja ja taotlus vastavad kõikidele eelnõus sätestatud nõuetele, sealhulgas toetuse andmise eesmärgile, toetatavate tegevuste loetelule, hindamiskriteeriumidele ning taotlus kuulub hindamiskomisjoni hindamistulemuse põhjal rahuldamisele.

Lõike 3 kohaselt võib taotluse rahuldada osaliselt. Osaline rahuldamine tähendab, et mõnda algse taotluse põhiesemeks olevat asjaolu, näiteks toetuse summat, tegevusi ja tulemusi, ei toetata algses taotluses nimetatud ulatuses või kujul. Osaline taotluse rahuldamise otsus tehakse taotlejaga eelnevalt kooskõlastatult ning selles fikseeritakse, millises ulatuses taotlus rahuldatakse.

Muutmissetpanek on põhjendatud näiteks juhul, kui tegevused pole taotletavas mahus sobivad, vajalikud või piisavalt tõhusad ning kui taotluses nimetatud asjaolu muutmise tulemusel on tegevuste mõju meetme või selle tegevuse tulemusse põhjendatum. Muutmissetpanek võib olla ajendatud ka asjaolust, et taotluste rahuldamiseks kavandatud eelarve ei võimalda taotletud toetuse summat täielikult katta. Sellisel juhul pakutakse taotlejale võimalust kaaluda, kas ta on nõus viima tegevusi ellu ka väiksema toetussummaga või vajadusel tegevusi muutma. Muudatusettepaneku tegemisel on toetuse andjal kohustus taotleja ära kuulata. Juhul kui taotleja on nõus tegevusi muutma, tuleb toetuse andjal veenduda ja veelkord kontrollida, et muudetud taotlus vastab taotlusvooru eesmärgile, toetatavate tegevuste loetelule, nõuetele ja kriteeriumidele. Kui taotleja ei ole nõus tegevusi muutma ehk kokkulepet ei saavutata, jäetakse taotlus rahuldamata.

Lõike 4 kohaselt võib taotluse rahuldada ka kõrvaltingimusega. Juhul kui mõni nõue ei ole taotluse menetlemise ajal täidetud ja selle mittetäidetus ei takista taotluse menetlemist ning kui on tõenäoline, et see nõue on mõistliku aja jooksul ja igal juhul enne tegevuste lõpetamist täidetav, võib taotluse rahuldada kõrvaltingimusega. Kõrvaltingimuse seadmisel näeb toetuse andja ette, mida toetuse saaja peab tegema või milline asjaolu peab olema tõendatud ja millise aja jooksul. Nõuetekohase kõrvaltingimuse saabumisel lisatakse sellekohane teave taotluse rahuldamise otsuse juurde.

Kui taotluse rahuldamise otsus on tingimuslik, menetletakse taotlust tavalises korras. Erisus on vaid selles, et toetust ei või välja maksta enne kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Lõike 5 kohaselt ei teki toetuse saajal taotluse kõrvaltingimusega rahuldamise otsuse põhjal õigust toetuse maksele. Makse saab teha siis, kui toetuse saaja on esitanud toetuse andjale teabe tingimuse saabumise või täitmise kohta. Toetuse saaja ei pea vastavasisulist teavet esitama juhul, kui toetuse andja saab selle ise tuvastada.

Lõike 6 kohaselt tehakse taotluse rahuldamata jätmise otsus, kui taotleja ja/või taotlus ei vasta kas või ühele eelnõus sätestatud nõudele, kui taotleja mõjutab taotluse menetlemist pettuse või ähvardusega või muul õigusvastasel viisil, taotleja ei võimalda teha taotluse nõuetele vastavuse kontrolli, taotlus ei kuulu hindamistulemuse põhjal rahuldamisele, taotlusvooru eelarve mahu tõttu ei ole võimalik tegevusi toetada või taotleja ei ole nõus taotluse osalise rahuldamise ettepanekuga toetuse vähendamise või kavandatud toetatavate tegevuste muutmise kohta.

Lõike 7 kohaselt võib toetuse andja jätta taotluse rahuldamata ka siis, kui taotluses esitatud ja taotluse menetlemisel kogutud teavet tervikuna hinnates ilmneb, et tegevuste eesmärgid on saavutatavad ilma toetuseta. Näiteks võib menetlemise käigus kogutud lisateabe põhjal

selguda, et taotlejal on võimalik tegevusi ellu viia ja samad eesmärgid saavutada alternatiivsete rahaliste vahenditega või oleks taotleja teostanud tegevused ka ilma toetuseta.

Lõike 8 kohaselt saadetakse taotlejale tema kohta tehtud otsus e-keskkonna kaudu.

Paragrahviga 14 sätestatakse taotleja/toetuse saaja ärakuulamisega seotud regulatsioon.

Taotlejale antakse haldusmenetluse seaduse § 40 tähenduses ärakuulamisõigus. Ärakuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et vastaval isikul oleks võimalik enda arvamust asjassepuutuvas küsimuses piisavalt selgitada ja vajadusel võtta seisukoht dokumentide suhtes, mille haldusorgan on tema asja menetlemisel esitanud.

Lõigetega 1 ja 2 nimetatakse, millisel juhul tuleb, arvestades eelnõu kohaseid menetlustermineid, enne otsuse tegemist anda taotlejale ja toetuse saajale võimalus esitada selgitused otsuse põhimotiividele ja põhjendustele. Ära ei kuulata, kui haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 3 punkti 4 kohaselt tehakse otsus toetuse saaja või taotleja kasuks ja ka näiteks juhul kui taotlusvooru taotluse esitanud taotlejate arv on suurem kui 50. Lõike 1 punktis 2 korratakse üle sisuliselt haldusmenetluse seaduse § 40 lõike 3 punkt 2, mille kohaselt võib menetlusosalise jätta ära kuulamata, kui andmetest, mida menetlusosaline on taotluses või seletuses esitanud, ei kalduta kõrvale ning puudub vajadus lisaandmete saamiseks. Nimelt, kui taotluse rahuldamata jätmise otsus põhineb vaid taotlusel ja selle menetlemisel puuduste kõrvaldamise raames esitatud andmetel, siis sellise korra läbi saab öelda, et taotleja on ära kuulatud.

5. peatükk

Taotluse rahuldamise otsuse muutmine ja kehtetuks tunnistamine

Paragrahviga 15 sätestatakse taotluse rahuldamise otsuse muutmisega seonduvad tingimused.

Lõikes 1 sätestatakse, millistel tingimustel saab taotluse rahuldamise otsust muuta ja kelle algatusel.

Toetuse andja peab iga teavet hindama, sest olenemata toetuse saaja taotluse sõnastusest võib teave olla käsitletav sisuliselt taotluse rahuldamise otsuse muutmise avalduse või teatena. Kui sisuliselt on tegemist olukorraga, kus otsust peaks muutma otsusega, tuleb toetuse andjal otsustada, kas seda teha või mitte. Muutmine toimub reeglina toetuse saaja algatusel, näiteks juhul kui toetuse saaja peab möödapääsmatuks muuta tegevusi (toetatavat tegevust või selle ulatust või jäetakse tegevus ära või lisatakse täiendav tegevus), abikõlblike kulude kogumahtu või toetuse osakaalu abikõlblikest kuludest. Muutmise võimaldamine on sobiv ja vajalik, sest toetuse taotlemisel ei pruugita kõiki tulemuse saavutamiseks vajaminevaid tegevusi või tegevuste ulatust ette näha. Seega ei ole põhjendatud nõuda algsest kavandatud tegevusplaanist detailselt ja jäigalt kinnihoidmist. Muutuda ei tohi tegevuste eesmärk ja tegevustega saavutatav tulemus. Kui tahetakse muuta tegevuste algset eesmärki ja tulemust, on tegemist sisuliselt uute tegevustega.

Lõike 2 kohaselt saab taotluse rahuldamise otsust muuta, kuni see ei ole kehtivust kaotanud.

Taotluse rahuldamise otsust võib muuta kuni abikõlblikkuse perioodi lõpuni, kuid mitte pärast tegevuste lõppemist.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse andja keelduda taotluse rahuldamise otsuse muutmisest, kui muutunud asjaolude tõttu ei ole tegevused kooskõlas eelnõus sätestatud tingimustega, soovitud muudatuse korral on oodatavate tulemuste saavutamine kaheldav või tegevuste lõpetamine abikõlblikkuse perioodi jooksul ei ole tõenäoline. Sellisel juhul toetuse saaja

avaldust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata.

Lõige 4 sätestab taotluse rahuldamise otsuse muutmise avalduse läbivaatamise tähtaja ja taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsuse jõustumise ajavahemiku. Toetuse saaja peab viivitamatult teavitama toetuse andjat muudatustest nende ilmnemisel kirjalikku taasesitamist võimaldavas vormis. Taotluse rahuldamise otsuse muutmise otsuse võib jõustada varasema kuupäevaga kui toetuse andja vastava otsuse tegemise kuupäev, juhul kui see aitab kaasa tegevuste katkematu elluviimisele ja tulemuste saavutamisele.

Paragrahviga 16 kehtestatakse taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise alused.

Lõikes 1 viidatakse, millistel juhtudel taotluse rahuldamise otsus osaliselt või täielikult kehtetuks tunnistatakse. Taotluse rahuldamise otsus tunnistatakse täielikult või osaliselt kehtetuks, kui ilmneb asjaolu, mille korral taotlust ei oleks rahuldatud või taotlus oleks osaliselt rahuldatud, taotlemisel või tegevuste elluviimisel on teadlikult esitatud ebaõiget või mittetäielikku teavet või teave on jäetud teadlikult esitamata, kõrvaltingimusega taotluse rahuldamise otsuse korral kõrvaltingimus ei saabu või ei suudeta seda täita, toetuse saaja avaldust taotluse rahuldamise otsuse muutmiseks ei rahuldata ja toetuse kasutamist ei ole algses taotluses ette nähtud tingimustel võimalik jätkata ning toetuse saaja esitab avalduse toetuse kasutamisest loobumise kohta. Samuti tunnistatakse kogu taotluse rahuldamise otsus kehtetuks, kui see tühistatakse toetuse tagasinõudmise otsusega.

Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel peab järgima proportsionaalsuse ja ärakuulamise nõudeid. Tahtlikult valeandmete esitamise avastamisel tolerants puudub, mis tähendab, et sellise asjaolu avastamisel tuleb taotluse rahuldamise otsus kehtetuks tunnistada.

Taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise ja eelnõu § 19 kohase toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise vahe seisneb selles, et kehtetuks tunnistatakse see siis, kui taotlust ei oleks pidanud rahuldama või pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist ilmneb asjaolu, mille tulemusel ei ole tegevusi võimalik või vajalik esialgu kavandatud mahus või viisil ellu viia, sh kui toetuse saaja ei taha enam tegevustele toetust. Kehtetuks tunnistamisega ei ole tegemist siis, kui toetuse kasutamise tingimuste, nõuete või kohustuste rikkumise tõttu tehakse toetuse tagasinõudmise otsus. Siiski on nendel otsustel ühine tagajärg – saadavat toetust vähendatakse kuni nullini. Kui on selge, et toetust ei kasutata ära algses taotluse rahuldamise otsuses nimetatud mahus, vormistatakse pigem otsuse muutmise otsus, kuid võib vormistada ka osaliselt kehtetuks tunnistamise otsuse. Kui esialgu määratud toetus jääb eeldatavasti kasutamata, tuleks määratud toetuse summat selle võrra vähendada juba tegevuste elluviimise ajal.

Lõige 2 sätestab, et taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamise tõttu tuleb õigusliku alusega saadud toetus toetuse saajal toetuse andjale tagastada.

6. peatükk

Toetuse maksmise tingimused ja aruande esitamine

Paragrahviga 17 sätestatakse toetuse maksmise tingimused.

Lõikes 1 sätestatakse, et toetus makstakse toetuse saajale välja kulude ettemaksena 14 tööpäeva jooksul pärast taotluse rahuldamise otsuse tegemist.

Lõikega 2 piiratakse toetuse andjal kohustuse võtmist, kui taotluse rahuldamise otsus tehakse kõrvaltingimusega. Toetus makstakse toetuse saajale välja pärast kõrvaltingimuse saabumist või täitmist.

Paragrahviga 18 kehtestatakse toetuse kasutamisega seotud aruande esitamise põhimõtted.

Lõikes 1 sätestatakse toetuse saajale aruande esitamise kohustus. Aruande esitab toetuse saaja 30 kalendripäeva jooksul abikõlblikkuse perioodi lõppemisest arvates. Kui aruande esitamise tähtajaks on puhkepäev, siis esitatakse aruanne sellele järgneval tööpäeval.

Lõigetes 2 sätestatakse toetuse andjale aruande menetlustähtaeg.

Lõikega 3 antakse toetuse saajale võimalus aruande esitamise tähtaega põhjendatud juhtudel avalduse alusel pikendada.

Lõikes 4 sätestatakse, et toetuse andja võib juhul, kui aruande läbi vaatamise käigus selgub, et aruandes esinevad puudused, küsida toetuse saajalt selgitusi ja lisadokumente aruandes esitatud andmete kohta või nõuda aruande täiendamist ehk puuduste kõrvaldamist. Puuduste kõrvaldamiseks võib toetuse andja anda toetuse saajale kuni kümme tööpäeva, mil peatub eelnõu § 18 lõikes 2 toodud aruande menetlemise aeg. Kui puudus kõrvaldatakse, loetakse puudusega seotud nõue täidetuks.

Lõikes 5 sätestatakse aruande kinnitamise tingimused. Tegevused loetakse lõppenuks, kui toetuse andja on kinnitanud aruande. Vastavasisuline teave saadetakse toetuse saajale e-keskkonna kaudu.

7. peatükk

Toetuse tagasinõudmine

Paragrahviga 19 reguleeritakse toetuse osalise või täieliku tagasinõudmise otsuse tegemist ja toetuse tagasimaksmist nimetatud otsuse alusel. Toetust taotledes nõustub taotleja toetuse eraldamise tingimustega, sealhulgas kohustusega maksta toetus tagasi, kui toetust on saadud mitteabikõlbliku kulu katteks või muul toetuse tagasinõudmise aluse esinemisel. Toetuse tagasinõudmise otsuse puhul on tegemist haldusmenetluse seaduse tähenduses haldusaktiga.

Lõikes 1 sätestatakse, millal tehakse otsus toetuse tagasinõudmise kohta.

Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks siis, kui hüvitamiseks esitatud kulu osutub mitteabikõlblikuks. Näiteks sama kulusumma on hüvitamise aluseks juba olnud, kulu liik ei ole abikõlblik, kulu liik on abikõlblik, kuid see ei ole seotud toetatava tegevusega. Kulu võib lugeda mitteabikõlblikuks puuduste kõrvaldamiseks täiendava tähtaja andmiseta, kui on ilmselge, et puudusi kõrvaldada ei saa.

Toetuse tagasinõudmise otsus tuleb teha näiteks ka siis, kui selgub, et toetust on välja makstud mitteabikõlbliku kulu hüvitamiseks. Sellisel juhul kaalutlusõigus, kas teha toetuse tagasinõudmise otsus või mitte, puudub.

Toetuse tagasinõudmise otsus tehakse kaalutlusõiguse alusel, kui toetuse saaja on rikkunud toetuse saaja kohustust või jätnud täitmata nõude, mis on mõjutanud või võib mõjutada kulude abikõlblikkust. Näiteks on kahjustatud rahaliste vahendite säästliku kasutamise põhimõtet.

Kui toetuse saaja suhtes on algatatud likvideerimis- või pankrotimenetlus, ei tekita see fakt üksi veel iseenesest alust teha otsus toetus tagasi nõuda, kuid on toetuse andjale ajendiks, et hinnata, kas toetatav tegevus jääb sealjuures pooleli või toetatava tegevuse sihipärane kasutamine katkeb kohustuslikul ajaperioodil.

Lõike 2 kohaselt ei tehta toetuse tagasinõudmise otsust, kui puudus kõrvaldatakse või kohustus või nõue täidetakse või kui toetuse saaja ise avastas ja teatas toetuse andjale, et talle on hüvitatud mitteabikõlblik kulu ning tagastas selle toetuse andjale ehk täidetud on kõik toetuse vabatahtliku tagastamise tingimused.

Lõike 3 kohaselt võib toetuse tagasinõudmise otsuse tegemise otsustamiseks ja vormistamiseks jätta kolme aasta pikkuse varuaja ehk toetuse tagasinõudmise otsuse võib teha kolme aasta jooksul toetuse saaja viimase kohustuse täitmise lõppemisest.

Lõike 4 kohaselt tuleb toetus tagastada toetuse tagasinõudmise otsuse kehtima hakkamise päevast arvestades 60 kalendripäeva jooksul. Toetuse tagasinõudmise otsus kui haldusakt hakkab haldusmenetluse seaduse § 61 lõike 1 järgi kehtima alates selle teatavaks tegemisest või kättetoimetamisest koostoimes haldusmenetluse seaduse § 62 lõike 2 punktiga 2, mille kohaselt tuleb haldusakt teha menetlusosalisele kättetoimetamisega teatavaks, kui varasem haldusakt tunnistatakse kehtetuks või seda muudetakse.

Toetuse saaja peab toetuse tagasi maksuma toetuse tagasinõudmise otsuses näidatud summas ja tähtajaks. Kui toetuse tagasinõudmise otsuse sisuks on kogu toetus tühistada, tuleb toetuse tagasinõudmise otsus tunnistada kehtetuks. Seda ka seetõttu, et kui määratud toetust toetuse tagasinõudmise otsuse tõttu saada ei ole, lõpevad taotluse rahuldamise otsuse kehtetuks tunnistamisel ka toetuse saaja muud kohustused, näiteks viia toetatavad tegevused lõpuni.

Enne toetuse tagasinõudmise otsuse tegemist tuleb anda toetuse saajale võimalus asjaolusid selgitada ehk ta eelnõu § 14 kohaselt ära kuulata. Sellega tagatakse, et toetuse saaja on tema suhtes käimas olevast menetlusest teadlik ning ta on saanud otsustamisel teada olevaid asjaolusid selgitada ja toetuse andja on saanud neid otsuse tegemisel arvesse võtta.

Lõike 5 kohaselt, kui toetuse andjal ei ole võimalik reaalselt rikkumise rahalise mõju suurust hinnata, võib ta kaalutusõigusele tuginedes vähendada toetust protsentuaalselt rikkumise raskusega.

Lõigetega 6 ja 7 sätestatakse, et põhjendatud juhul võib toetuse saaja taotleda toetuse tagasimaksmise ajatamist, kui korraga maksmine seab toetuse saaja olulisel määral makseraskustesse. Toetuse saaja võib taotleda tagasinõude ajatamist kümne tööpäeva jooksul toetuse tagasinõudmise otsuse kättesaamisest arvates. Ajatamise taotluses tuleb esitada ajatamise vajaduse põhjendus ja soovitud ajatamise kava.

Lõigete 8 ja 9 kohaselt on toetuse andjal ajatamise taotluse menetluseks ette nähtud kümme tööpäeva, kuid põhjendatud juhul võib ajatamise taotluse menetlust pikendada mõistliku aja võrra, teavitades sellest toetuse saajat. Tagasimaksmise perioodi määrab toetuse andja.

Lõike 10 kohaselt võib toetuse andja ajatamise taotluse rahuldamise või rahuldamata jätmise otsuse teha ka koos toetuse tagasinõudmise otsusega ning otsusest teavitatakse toetuse saajat e-keskkonna kaudu või tähtkirjana posti teel.

Lõike 11 kohaselt on toetuse andjal õigus tühistada toetuse osadena tagasimaksmise võimaldamise otsus ehk ajatamisotsus, kui toetuse saaja ei pea kinni tagasimaksmise ajakavast. Toetuse saaja peab toetuse tagastama 30 kalendripäeva jooksul ajatamisotsuse kehtetuks tunnistamisest.

Lõike 12 kohaselt, kui tagasimaksmisele kuuluvat toetust tagasi ei maksta, võib toetuse andja nõuda üleantud rahalisi vahendeid tagasi haldusmenetluse seaduse § 69 lõike 1 ja võlaõigusseaduse § 1028 alusel (alusetu rikastumise sätete alusel). See tähendab, et toetuse tagasinõudmise otsus on täidetav üksnes tsiviilkohtu kaudu.

8. peatükk

Toetuse saaja ning toetuse andja õigused ja kohustused

Paragrahviga 20 kehtestatakse toetuse saaja kohustused, mis rakenduvad alates taotluse rahuldamise otsuse jõustumisest.

Toetuse saaja peab tagama eelnõus sätestatud kohustuste täitmise ja eduka elluviimise taotluse rahuldamise otsuses ja eelnõus fikseeritud tähtaegade ja tingimuste kohaselt. Toetuse saaja kohustuste tagamine tähendab seda, et kohustus peab olema täide viidud tema enda poolt.

Punkti 1 kohaselt peab toetuse saaja viima tegevused ellu heaks kiidetud taotluse kohaselt ehk seal nimetatud eesmärkidel kavandatud tegevuste abil ning saavutama tema enda kavandatud tulemused. Tegevuste eesmärgid ja tulemused ning nende saavutamiseks kavandatavad tegevused peavad olema kooskõlas eelnõus määratletud tingimustega.

Punkti 2 kohaselt peab taotuse saaja tagama nõutud määral oma- või kaasfinantseeringu.

Punkti 3 kohaselt on toetuse saajal kohustus, mis hõlmab üldist korrektsust teabe ja aruannete esitamisel, sealhulgas ette nähtud vorminõuete järgimist, arusaadavate selgituste andmist, õigete andmete ja nõutud dokumentide tähtaegset esitamist. Nimetatud nõue hõlmab ka seda, et kulu ja maksmist tõendavad dokumendid peavad vastama raamatupidamisarvestuses kehtivatele nõuetele.

Punkti 4 kohaselt peab toetuse saaja järgima tegevuste elluviimisega seotud teenuste ostmisel riigihangete seaduse põhimõtteid ka siis, kui ta ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses. Kui toetuse saaja ei ole hankija riigihangete seaduse tähenduses, peab ta tõendama, et ostu maksumuse kujunemisel on järgitud riigihangete seaduse §-s 3 sätestatud nõudeid. Riigihangete seaduse tähenduses mittehankijate kohustust ühtlustatakse riigihangete seaduse tähenduses hankijate kohustusega, sest mõlemal juhul on tegemist avaliku ressursi kasutamisega. Toetuse saaja peab võtma vähemalt kaks võrreldavat hinnapakumist tehingute puhul, mille maksumus on ilma käibemaksuta võrdne 5000 euroga või ületab seda.

Punkti 5 kohaselt on toetuse saajal kohustus säilitada kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid raamatupidamiseseaduses kehtestatud tingimuste kohaselt. Sellist kohustust tuleb rakendada niiviisi, et kui muust seadusest tuleneb siiski pikem dokumentide või andmete säilitamise kohustus, siis tuleb järgida pikemaid tähtaegu.

Punkti 6 ja 7 kohaselt peab toetuse saaja aitama kaasa toetuse andja kontrollitegevusele, sest eelkõige on toetuse saaja kohustatud tõendama kulude abikõlblikkust ning esitatud teabe õigsust või paikapidavust, sh peab toetuse saaja esitama asjakohased raamatupidamis- ja pangadokumendid, lepingud ja juhtimisotsused, et veenda toetuse andjat, et tegemist ei ole pettuse ega topeltfinantseerimisega ning täiendavat tuluallikat ei ole tekkinud. Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse vähendamise ja toetuse tagasinõudmise eelkõige seetõttu, et kulu abikõlblikkuses või kohustuste täitmises ei saa veenduda.

Punkti 8 kohaselt peab toetuse saaja tagama, et lähtutakse usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõttest, mida tuleb rakendada ka tegevuste elluviimisega seotud finantsandmete kajastamisel. Tegevuste finantsandmed, st tegevustega seotud kulud ja nende maksumus ning tulud peavad olema üheselt eristatavad, sealjuures see, millised neist on käsitletavad abikõlblikena. Nimetatud kohustuse rikkumine võib kaasa tuua toetuse tagasinõudmise otsuse, kuna võib tekkida kahtlus, et kogu tegevustega seotud finantsteave ei ole tuvastatav ehk ei ole usaldusväärne.

Punkti 9 kohaselt peab toetuse saaja teavitama viivitamata kirjalikult toetuse andjat taotluses esitatud või tegevuste elluviimisega seotud andmete muutumisest. Toetuse andja hindab saadud teabe alusel, kas tegevuste rakendamistingimused või toetuse andmise eeldused on endised või vajab taotluse rahuldamise otsus muutmist. Toetuse saaja peab taotlema

nõusolekut toetuse kasutamise tingimuste, sealhulgas tegevuste, tulemuste, eelarve ja tähtaegade muutmiseks, kui muudatus eeldab taotluse rahuldamise otsuse muutmist.

Punkti 10 ja 11 kohaselt peab toetuse saaja tagastama koos aruandega toetuse kasutamata jäägi ja toetuse tagasinõudmise otsuse kohase toetuse.

Paragrahvi 21 kehtestatakse toetuse saaja õigused.

Punkti 1 kohaselt on toetuse saajal õigus saada toetuse andjalt teavet ja nõuandeid, mis on seotud toetuse kasutamist puudutavates õigusaktides sätestatud nõuete ja toetuse saaja kohustustega. Toetuse saaja võib pöörduda toetuse andja poole saamaks juhiseid tegevuste nõuetekohaseks elluviimiseks, sealhulgas eelhinnangut tegevustes kavandatavatele muudatustele, selgitusi kulude abikõlblikkuse ja muude eelnõus sätestatud tingimuste kohta jms.

Punkti 2 kohaselt on toetuse saajal õigus esitada eelnõu § 14 kohaselt oma seisukohad. Ärakuulamisõigus haldusmenetluses eeldab, et puudutatud isikul oleks võimalik oma arvamust asjassepuutivas küsimuses piisavalt selgitada ja vajadusel võtta seisukoht haldusorgani poolt tema asja menetlemisel esitatud dokumentide suhtes.

Punkti 3 kohaselt on toetuse saajal õigus tutvuda tema kohta koostatud dokumendis sisalduva või sellega lahutamatu seotud teabega. Toetuse saajal on õigus tutvuda dokumendis tema kohta käiva teabega, saada väljavõtteid, kui dokument sisaldab andmeid, millele juurdepääs on piiratud. Avalikustamisele ei kuulu teave, mis võimaldab seostada, millise hinnangu andis toetuse andja konkreetne ametnik, töötaja või kaasatud hindaja. Hindaja kaitse on oluline, et tagada julgelt antud hinnang ning selleks et seda ei oleks võimalik seostada konkreetse hindajaga ja viia minimaalseks hindamisjärgne hinnangute andmine hindajale endale.

Punktis 4 rõhutatakse üle toetuse saaja õigus toetusest igal ajal loobuda ja toetus tagastada.

Paragrahvi 22 kehtestatakse toetuse andja kohustused.

Toetuse andja peamine ülesanne on valida rahastamiseks sobilikud tegevused, sealhulgas menetleda taotlused ning maksta rahuldatud taotluse alusel toetust, kontrollida kulude abikõlblikkust ja teha vajadusel toetuse tagasinõudmise otsus.

Punktiga 1 kehtestatakse toetuse andjale kohustus järgida eelnõus sätestatud menetluse ja otsuste teatavaks tegemise tähtaegu.

Punkti 2 kohaselt on toetuse andjal kohustus säilitada toetuse taotlemise ja andmise, sealhulgas kulu abikõlblikkust tõendavad dokumendid ja muud tõendid vastavalt raamatupidamisseaduses sätestatud tähtaegadele.

Punktide 3 ja 4 kohaselt on toetuse andjal kohustus teostada tegevuste elluviimise üle kontrolli, sealhulgas vaadata läbi aruandeid ning kehtestada asjakohased juhendmaterjalid ja teha need taotlejale/toetuse saajale kättesaadavaks.

Punkti 5 kohaselt peab toetuse andja, kas omal või toetuse saaja algatusel, selgitama toetuse andmist ja kasutamist puudutavaid reegleid ning teavitama toetuse saajat viivitamatult eelnõus ja muudes toetuse kasutamist reguleerivates õigusaktides tehtud muudatustest.

Punkt 6 sätestab toetuse andjale kohustuse järgida muid eelnõus sätestatud ja ka muudes kohalduvates õigusaktides sätestatud nõudeid, millega reguleeritakse toetuse andja tegevusi laiemalt.

Paragrahvi 23 kehtestatakse toetuse andja õigused.

Punktidega 1-4 sätestatakse toetuse andja õigused kontrollida tegevuste elluviimist ning nõuda asjakohaste andmete ja vajadusel täiendavate andmete esitamist. Ühtlasi antakse toetuse andjale õigus teha abikõlblike kulude kontrolli toetuse saaja juures kohapeal. Kohapealse kontrolli käigus saab tuvastada toetuse saaja kohustuste täitmist, sealhulgas tegevuste toimumist ja edenemist ehk toetuse andmise aluseks olevate tulemuste saavutamist, tegevuste kulude ja tulude kohta eraldi arvepidamise olemasolu ning tehingute kajastamist raamatupidamises. Kohapealse kontrolli käigus kontrollitakse vajadusel ka toetuse abikõlblike kulude dokumentide originaale.

Punkti 5-10 kohaselt on toetuse andjal õigus tunnistada taotluse rahuldamise otsus või selle osa kehtetuks ning teha toetuse tagasinõudmise otsus (sisuliselt toetuse vähendamise või tühistamise otsuseid) ning teha teisi eelnõus sätestatud otsuseid, sealhulgas pikendada abikõlblikkuse perioodi.

3. Eelnõu mõju

Muinsuskaitse, muuseumide ja raamatukogude valdkonna partnerorganisatsioonide tegevustoetuse jagamist on kuni eelnõu jõustumiseni rakendatud kultuuriministri käskkirjade alusel. Kuna alates 17. juulist 2017. aastal kehtima hakanud riigieelarve seaduse § 53¹ näeb ette volitusnormi riigisisese toetusprogrammi tingimuste ja korra kehtestamiseks ministri määrusega, sätestatakse nimetatud tegevustoetuse andmise kord määrusega. Tingimused, rakendaja ja sihtrühm jääb määruse vastuvõtmisel samaks. Samaks jäävad ka toetatavad tegevused.

Mõju muudele valdkondadele ega ebasoovitavaid mõjusid ei kaasne.

4. Eelnõu rakendamiseks vajalikud kulutused

Eelnõu alusel toetuse andmist rahastatakse riigieelarvest ja eelarve kinnitatakse Kultuuriministeeriumi valitsemisala eelarve käskkirjaga. Senise rakendamise perioodi jooksul on olnud aastane eelarve 100 000 eurot.

Eelnõu rakendamisega täiendavaid kulusid ei kaasne.

5. Eelnõu rakendamine ja jõustumine

Eelnõu jõustub üldises korras.

6. Eelnõu koostööstamine ja huvirühmade kaasamine

Eelnõu esitati koostööstamiseks Rahandusministeeriumile ja Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumile ning arvamuse avaldamiseks Eesti Muinsuskaitse Seltsile, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingule, ICOM Eesti Rahvuskomitee MTÜ-le ja MTÜ Eesti Muuseumiühingule.